

Spomin je moč

Tak je naslov knjige, ki je pravkar izšla v založništvu SZDL občine Ljubljana—Šiška. V njej so v sliki (fotografiji) in besedi predstavljeni pomniki revolucije na področju naše občine, obogateni s podatki, ki so bili povečini tudi že doslej znani in kje zabeleženi, ne pa tudi povezani in urejeni. Knjiga, ki je izšla ob letošnjem občinskem prazniku, pomeni tehten prispevek k vsebinsko poglobljenemu praznovanju 40. obletnice tistega srečnega majskega dne 1945. leta, ko je utihnilo orožje druge svetovne vojne in je svet po zlomu fašizma znova zadihal v miru.

Naše žrtve za mir in svobodo so ogromne. Spominjanje, na NOB v celoti, je vir moči, a je tudi dolg in opomin.

Drobna knjiga pred nami je vse to.

V uvodu, ki ga je napisala Ivka Križnar, spoznamo najprej socialne, gmotne in politične razmere v letih pred drugo svetovno vojno, ter borbo in napore delavstva, da bi si s stavkami in drugimi oblikami boja izboljšalo svoj življenjski položaj. Omenjena je velika tekstilna stavka 1936. leta, v kateri so sodelovale tudi tukajšnje delavke in delavci pa stavka mizar-skih pomočnikov leto kasneje v Šentvidu in še druge akcije. Seznanimo se z delovanjem in rastjo Komunistične partije in SKOJ pred vojno, na svoje mesto pa so postavljene tudi druge organizacije in sile; napredne, kot zaviralne.

Sledi obdobje NOB, ko je bila KPJ in KPS edina politična sila, ki se je ob fašističnem napadu Jugoslavije brez omahovanja opredelila za odpor, edina sila, ki je bila tudi dovolj močna in organizirana, da je v Osvobodilno fronto povezala še druge svobodoljubne organizacije in posameznike.

Ker je obseg knjige omejen, je tudi uvod kratek in zgoščen, pa vendar najdemo v njem zapis o vsakem koščku naše občine, od nekdanjega mestnega dela do vasi in zaselkov. Povsod vstajajo junaki, moč Osvobodilne fronte narašča iz leta v leto. Želje po svobodi ne morejo zatrete niti fašistični zločini niti domači odpadniki. Programu OF in KP sledi vedno več borcev, zavestno se borijo za svobodo in za novo družbeno ureditev — za socializem.

Sledijo pomniki revolucije. Listamo in iščemo sliko, ploščo ali spomenik, kjer je vklesano ime svojca, prijatelja, soborca. Preberemo njegov življenjepis. Morda bi mu lahko še kaj dodali, toda tudi tak, kot je, govori in bo ohranjen. Potem se vrnemo na začetek. Opis bojev, imena, množica imen. Med padlimi borci in aktivisti so ljudje vseh starosti in slojev. Tu so delavci skupaj s kmeti, izobraženci in kulturniki. Vsi so padli za iste ideale. Zastaneš ob mladosti drznega kurirja Milana Mravljeta, pokloniš se hrabrosti žena in mater, občuduješ nadpovprečno herojstvo znanih in do sedaj premalo znanih junakov. Ko vstajajo pred nami drug za drugim liki borcev, kakršni so bili Milan Majcen, Franc Rozman-Stane, Tine Rožanc, Marjana Draksler, Štefan in Milan Babnik, bratje Učakar, pa Alojz Kebe, Zvonko Runko, Ivo Levstik, Hinko Smrekar in še toliko drugih, saj jih je skupaj preko osemsto, se znova zavemo, koliko dolgujemo žrtvam, ki so padle za svobodo domovine.

Predvsem smo bili in smo še dolžni graditi svet, kakršnega so sanjali naši padli soborci. Dolžni smo uresničevati velike ideale, ki so navdihovali njihov boj tudi za ceno smrti. Vojna, ki je pršla v zgodovino kot druga svetovna vojna, je res že zdavnaj končana, vojne pa še kar naprej trajajo, ohranjanje svobode ostaja večer boj. Sožitje med narodi še ni uresničeno, delu čast in oblast je tudi pri nas. Žal, bliže paroli kot stvarnosti. Take misli sproža knjiga, o kateri pripovedujem in jo želim približati našim občanom. Dobrodošla bo tudi šolam in mladini. Rodovi, ki poznajo NOB iz učnih knjig in po pripovedovanju preživelih borcev, ki pa so hkrati izpostavljeni tudi poskusom njenega namernega maličenja in omalovaževanja, iščejo resnico in želijo biti ponosni na preteklost in na svobodoljubno zgodovino svojega naroda.

Ob koncu naj povem še to: vsebino knjige je zasnoval in usmerjal delo uredniški odbor pod predsedstvom Hermana Janeža, gradivo je zbrala in uredila Gozdana Miglič, likovno podoba pa ji je dal Peter Zor.

Mima Zupančič

Letošnja akcija NNNP

Zaskrbljujoče število požarov

V letošnji skupni akciji »Nič nas ne sme presenetiti«, ki jo usmerja Socialistična zveza delovnega ljudstva, so za osrednjo aktivnost v Ljubljani izbrali vajo »zaščita pred požari in nevarnimi snovmi«, s katero naj bi izboljšali požarno varnost, preverili organiziranost vseh dejavnikov, še posebej delovnih ljudi in občanov v primeru požara ali razlitja oziroma razsutja nevarnih snovi. Da bi vaja dosegla svoj namen in razgibala resnično vsa okolja, so izdelali posebne programe nalog in aktivnosti, ki jih morajo na vaji izvesti organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter krajevne skupnosti.

Na tiskovni konferenci v zvezi z letošnjo akcijo, sklicalo jo je 20. maja vodstvo vaje »Zaščita — 85«, so med drugim govorili o zaskrbljujočih številkah lanskoletnih požarov na območju Ljubljane: od 334 požarov je kar 131-krat zagorelo v stanovanjih, kar je vnovičen dokaz malomarnosti in površnosti. Torej ponovno človeški faktor, ki se kaže kar v 70 do 80 odstotkih! 11-krat je zagorelo v dimnikih, v 34 primerih ognjeni zublji niso prizanesli niti smetnjakom, 18 požarov je zabeleženih v industriji in 27 v javnih in ppslovnih prostorih. V zadnjih dveh letih pa smo priča vsepogostejšim, a doslej manj znanim pojavom in sicer razlitju nevarnih snovi. Kar 12 intervencij ljubljanskih gasilcev je bilo in 4700 porabljenih ur, da o ekološki nevarnosti in materialni škodi sploh ne govorimo!

In kakšen je namen in cilj letošnjih vaj, ki sicer že potekajo predvsem v organizacijah združenega dela? Aktivnosti na temo »Zaščita in reševanje v primeru večjih požarov« bodo potekale do konca leta ob preventivnih dejavnostih in končnih vajah v oktobru (druga polovica meseca), ki bodo v posameznih občinah. V te aktivnosti se morajo vključiti občani in delovni ljudje, krajevne skupnosti, organizacije združenega dela in druge organizacije, šole vseh stopenj, občine in mesto ter njihovi upravni organi, štabi CZ v vseh okoljih, gasilska terenska in gasilska društva, poklicne gasilske enote, občinske in mestna gasilska zveza, samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občin in mesta, kakor tudi vse družbenopolitične organizacije.

Trditve nekaterih nepoučenih, da so takšne vaje predrage, zlasti v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah, so prav gotovo laične, če že ne zlonamerne. Materialna škoda, ki so jo povzročili lanski požari, je nedvomno večja od stroškov, ki jih zahtevajo vaje, da o človeških žrtvah, ogrožanju človekove varnosti in okolja sploh ne govorimo. Da bi vaje uspele, kar si seveda vsi želimo, si bomo morali prizadevati vsi — predvsem za množičnost, kar je nazorno potrdila vaja »GOLOVEC — 83«.

Jože Čurin

Tekmovanje mladih v znanju SLO in DS

Pokazali obilo znanja

24. maja 1985 je bilo na osnovni šoli Tineta Rožanca v Pirničah tekmovanje mladih v znanju in veščinah iz splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite za učenke in učence višjih razredov osnovnih šol občine Ljubljana—Šiška. Tekmovanje je potekalo tudi v okviru praznovanj ob 40. obletnici osvoboditve in dneva mladosti.

Organizatorju tekmovanja — občinskemu zboru za izvedbo tekmovanja osnovnih šol s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite — se je prijavilo 30 ekip iz vseh osnovnih šol naše občine.

Tekmovalci so morali uspešno opraviti teoretični in praktični del. Najprej so morali s testi dokazati znanje o civilni zaščiti, o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, protipožarni zaščiti, prometni vzgoji, orientaciji in topografiji ter o poznavanju užitnih in neužitnih rastlin. Po testiranju so morale ekipe opraviti streljanje z zračno puško. Nato se je začel najtežji del tekmovanja — orientacijski tek z nalogami na kontrolnih postajah. Tekmovalci so morali s pomočjo kompasa in zemljevida poiškati pot kontrolnih postaj, na treh so morali reševati tudi zastavljene naloge. Tako so na prvi kontrolni točki reševali teste o puški, dokazati pa so morali tudi spretnosti pri razstavljanju in sestavljanju puške. Pri tretji točki so morali izračunati pravičen azimut in se po njem napatiti do naslednje kontrolne točke. Pri zadnji kontrolni točki so prikazali znanje v rokovanju s protipožarnimi sredstvi in opisali pet prometnih znakov. Za konec pa so člani ekip prikazali tudi teoretično in praktično znanje iz prve pomoči.

Ekipe so dokazale, da so mentorji v osnovnih šolah dobro pripravili tekmovalce, saj so bili doseženi dobri rezultati. Vseeno pa so največ napak naredili pri testiranju s področja prometne vzgoje in poznavanja užitnih in neužitnih rastlin. Pet ekip pa je bilo diskvalificiranih, ker tekmovalci niso našli dveh ali več kontrolnih točk.

Ekipno so bili najbolje pripravljene tekmovalci osnovne šole Oto Vrhunc-Blaž I, Valentin Vodnik I, Tine Rožanc I. Prve tri ekipe so prejele tudi praktično nagrado — zračno puško, vsi tekmovalci, tudi tisti, ki se niso najbolje izkazali, pa pisno priznanje.

Pri organizaciji in izvedbi tekmovanja so poleg osnovne šole Tineta Rožanca sodelovali še OO RK, občinski svet ZRVS, občinska strelska zveza, občinski štab TO, OK SZDL, vojašnica Boris Kidrič in sekretariat za ljudsko obrambo.

Ciril Senčar